

**Parlamentul României
Camera Deputaților
Grupul parlamentar al S.O.S. ROMÂNIA**

Expunere de motive

Proiect de Lege privind instituirea unui mecanism permanent de audit extern al Serviciului Român de Informații în domeniile securității cibernetice și activității financiare

Context și fundamentare: Serviciul Român de Informații (SRI) este supus controlului civil democratic, exercitat prin Parlament, conform Constituției României. Legea nr. 14/1992 privind organizarea și funcționarea SRI prevede prezentarea de rapoarte parlamentului și existența unei comisii parlamentare comune pentru control permanent. Totuși, mecanismele actuale de supraveghere externă pot fi consolidate prin instrumente independente și specializate, care să asigure verificarea aprofundată a unor domenii critice precum securitatea cibernetică și gestionarea financiară. În contextul proliferării amenințărilor cibernetice și al necesității folosirii responsabile a fondurilor publice, se impune instituirea prin lege organică a unui audit extern periodic dedicat acestor domenii, pentru a crește eficiența, transparența și încrederea publică în activitatea SRI.

Necesitatea auditului extern în securitatea cibernetică: Securitatea cibernetică a devenit o componentă esențială a siguranței naționale, iar SRI joacă un rol central în protejarea infrastructurilor informatice critice. România, ca stat membru NATO și al UE, și-a asumat standardele alianțelor privind reziliența cibernetică. Un audit extern tehnic realizat de o autoritate afiliată

Grupul Parlamentar S.O.S Romania
Telefon: 021.414.1802, e-mail: grupsosromania@cdep.ro

NATO va permite evaluarea obiectivă a capacităților cibernetice ale SRI, alinierea la bunele practici internaționale și identificarea vulnerabilităților care ar putea afecta atât securitatea națională, cât și obligațiile față de partenerii externi. Prin cooperarea cu organisme tehnice NATO specializate, se asigură transfer de expertiză și verificarea conformității cu cerințele Alianței în domeniu. De asemenea, un asemenea audit extern independent are un caracter constructiv, orientat spre îmbunătățirea continuă a măsurilor de protecție cibernetică ale SRI, fără a interfera cu operațiunile curente de informații (nu vor fi auditate aspecte operative sensibile ce țin de surse sau metode, ci doar securitatea sistemelor și rețelelor informatice).

Necesitatea auditului extern financiar: Gestionarea fondurilor publice alocate SRI trebuie să respecte principiile legalității, eficienței și transparenței. Curtea de Conturi a României, în calitate de instituție supremă de audit public, are competența generală de a controla formarea, administrarea și întrebuințarea resurselor financiare publice. Totuși, având în vedere specificul activității SRI (inclusiv existența de fonduri operative clasificate), se impune un cadru juridic dedicat care să permită auditarea finanțelor SRI într-un mod independent, periodic și riguros, cu respectarea strictă a regimului informațiilor clasificate. Un audit financiar extern anual realizat de Curtea de Conturi (sau, după caz, de o autoritate independentă desemnată de Parlament) va verifica dacă bugetul SRI este utilizat conform legii și destinației aprobate, dacă există disciplină financiară și dacă fondurile (inclusiv cele operative) sunt cheltuite economic și eficient. Acest proces va contribui la prevenirea fraudelor, corectarea deficiențelor financiare și optimizarea alocării resurselor, fără a compromite secretul de stat – rezultatele vor exclude datele clasificate de natură operativă.

Demers legislativ propus: Prezenta inițiativă legislativă instituie un mecanism permanent de audit extern al SRI, concentrat exclusiv asupra domeniilor menționate (securitate cibernetică și financiar). Măsura se înscrie în cadrul constituțional al controlului civil democratic asupra serviciilor de

informații, prevăzut de art. 65 alin. (2) lit. h) din Constituție, și dezvoltă prevederile Legii nr. 14/1992 privind controlul parlamentar al SRI. De asemenea, proiectul corelează legislația internă cu angajamentele internaționale: este luată în considerare cooperarea în domeniul apărării cibernetice, conform politicilor NATO și cadrului legal național (ex. Legea nr. 58/2023 privind securitatea și apărarea cibernetică), precum și cadrul general al auditului public extern (Legea nr. 94/1992 a Curții de Conturi și Legea nr. 672/2002 privind auditul public intern).

Elemente principale ale proiectului:

Domenii auditate și caracter exclusiv: Mecanismul instituit vizează numai două domenii-cheie din activitatea SRI: (a) securitatea cibernetică (protecția rețelelor și sistemelor informatice, capacitatea de a preveni și contracara atacuri cibernetice) și (b) activitatea financiară (gestiunea bugetară și utilizarea fondurilor alocate). Alte aspecte operative ale SRI rămân în afara sferei acestui audit, asigurându-se că nu sunt afectate misiunile și secretele operative ale serviciului.

Audit extern în domeniul securității cibernetice (componenta NATO): Se prevede ca acest audit să fie realizat periodic de o autoritate sau echipă tehnică externă, afiliată ori agreată de NATO, cu care România are relații de cooperare oficiale. Practic, SRI va fi supus, anual sau la intervale regulate, unei evaluări din partea unor experți independenți validați de NATO – de exemplu, specialiști dintr-un Centru de Excelență NATO în domeniul apărării cibernetice sau din cadrul unor structuri tehnice NATO relevante. Aceștia vor verifica nivelul de securitate al sistemelor IT ale SRI, politicile de protecție cibernetică, conformitatea cu standardele aliaților și vor identifica punctele slabe, fără a accesa informații clasificate neesențiale evaluării tehnice.

Audit extern în domeniul financiar (componenta națională): Această componentă va fi efectuată anual de către Curtea de Conturi a României, în

virtutea rolului său constituțional de audit public extern, sau de un organism național de audit desemnat de Parlament cu statut de autoritate independentă (dacă se consideră necesară o structură specializată suplimentară). Auditorii financiari externi vor avea acces la documentele contabile, registrele și evidențele financiare ale SRI, inclusiv la execuția bugetară și fondurile operative, în limitele legii. Ei vor verifica legalitatea și regularitatea cheltuielilor, integritatea situațiilor financiare și modul de respectare a prevederilor legale privind finanțele publice. Note: Accesul la informațiile secretizate de natura cheltuielilor operative se va face cu respectarea procedurilor speciale (auditorii vor avea autorizațiile de securitate necesare), iar datele strict secrete nu vor fi dezvăluite public.

Frecvența auditului și verificări suplimentare: Auditul extern instituit prin prezenta lege va avea în mod obișnuit caracter periodic, cu frecvență anuală. Astfel, cel puțin o dată pe an, fiecare dintre cele două domenii va fi supus auditării externe independente. În plus, mecanismul prevede posibilitatea declanșării unor verificări extraordinare ori suplimentare în situații justificate, de exemplu în cazul apariției unor suspiciuni grave de fraudă sau corupție financiară, al identificării unor deficiențe majore de securitate cibernetică (de exemplu, incidente sau breșe semnificative) ori la solicitarea motivată a Parlamentului sau a altor autorități competente (CSAT, Guvern) atunci când contextul impune o investigare imediată. Aceste audituri ad-hoc se vor desfășura în aceleași condiții de independență și profesionalism, pentru a aborda prompt problemele ivite.

Raportarea rezultatelor și transparența parțială: Rezultatele fiecărui audit extern vor fi consemnate în rapoarte oficiale întocmite de autoritățile auditoare (raport de audit cibernetic, respectiv raport de audit financiar). Prezentarea rapoartelor se va face către Parlamentul României – forul reprezentativ care exercită controlul civil. Rapoartele complete, ce pot conține și informații clasificate, vor fi transmise comisiilor parlamentare abilitate (în principal Comisia comună permanentă pentru controlul activității SRI și

Birourile permanente ale celor două Camere). Totodată, va exista o versiune publică a concluziilor, în care vor fi incluse constatările și recomandările neclasificate. Cu alte cuvinte, o sinteză a raportului, curățată de orice date sau aspecte ce țin de secretul de stat, va fi făcută publică (prin prezentare în ședință publică parlamentară și/sau publicare pe website-ul Parlamentului). Această abordare asigură un echilibru între transparența democratică – informarea cetățenilor despre principalele concluzii privind integritatea cibernetică și financiară a SRI – și necesitatea protejării informațiilor clasificate ce privesc securitatea națională.

Cadrul procedural de cooperare instituțională: Pentru buna desfășurare a auditului extern, proiectul instituie obligații clare de cooperare pentru toate părțile implicate. SRI are obligația legală de a pune la dispoziția auditorilor toate datele, documentele, accesul la sisteme și personalul relevant necesar auditului, fără întârzieri nejustificate și cu asigurarea condițiilor logistice adecvate. Auditorii externi (atât cei NATO, cât și cei ai Curții de Conturi) au, la rândul lor, obligația să respecte strict regulile de confidențialitate și protecție a informațiilor clasificate, atât pe parcursul auditului, cât și ulterior (fiind pasibili de răspundere penală în caz de divulgare neautorizată a secretelor de stat). Se vor stabili canale formale de comunicare și raportare între audit și SRI, precum și între auditorii externi și comisia parlamentară de control al SRI, pentru schimb de informații și clarificări în timpul misiunii de audit. În plus, pentru componenta de audit cibernetic NATO, Guvernul (Ministerul Apărării Naționale/DNSC) și CSAT pot juca un rol de facilitare, asigurând legătura cu structurile NATO și sprijinul necesar echipei de audit (ex: emiterea de acreditări, încheierea protocoalelor de securitate).

Măsuri de remediere și monitorizare ulterioară: Un scop central al auditului extern este identificarea deficiențelor și formularea de recomandări de remediere. Proiectul de lege impune SRI obligația de a elabora, în urma fiecărui audit, un plan de acțiune corectiv. Acest plan, cuprinzând măsuri concrete și termene de implementare pentru soluționarea problemelor

semnalate de auditori, va fi comunicat Parlamentului (comisiei de control) într-un termen stabilit (de exemplu, 60 de zile de la primirea raportului de audit). De asemenea, SRI va raporta periodic asupra stadiului implementării măsurilor dispuse. Comisia parlamentară pentru SRI, împreună cu auditorii (după caz), va monitoriza îndeplinirea recomandărilor. În situația în care deficiențele constatate nu sunt remediate satisfăcător, se pot iniția noi verificări sau audieri parlamentare pentru a solicita explicații conducerii SRI, asigurând astfel un follow-up eficient al actului de control.

Clauze privind confidențialitatea și protecția informațiilor clasificate: Dat fiind specificul activității SRI, legea prevede garanții ferme că informațiile clasificate rămân protejate. Membrii echipelor de audit vor trebui să dețină autorizații de securitate la nivelul corespunzător secretizării informațiilor la care vor avea acces și vor semna acorduri de confidențialitate. Orice raport sau document generat va fi gestionat conform legilor privind protecția informațiilor clasificate; părțile clasificate ale rapoartelor de audit vor fi distribuite și stocate numai în condiții de securitate, fără acces pentru persoane neautorizate. Legea exclude expres din aria publică a raportării acele date a căror divulgare ar putea periclita securitatea națională – de exemplu detalii despre infrastructuri critice, instrumente cibernetice folosite de SRI sau operațiuni financiare confidențiale destinate activităților informative. Astfel, publicul va fi informat doar în limitele a ceea ce este sigur și responsabil de comunicat.

Sanțiuni în caz de necooperare sau obstrucționare: Pentru a asigura eficacitatea mecanismului, proiectul introduce sanțiuni clare pentru situațiile de refuz al cooperării din partea SRI sau a oricărei persoane supuse auditului. Neexecutarea obligațiilor de furnizare a informațiilor ori împiedicarea sub orice formă a auditorilor în exercitarea mandatului constituie o abatere gravă. Conducerea SRI va fi direct răspunzătoare în fața Parlamentului pentru respectarea acestei legi: un refuz sistematic de cooperare poate atrage inițierea procedurilor de demitere a directorului SRI de către Parlament, în

conformitate cu prerogativele constituționale. De asemenea, se prevede introducerea unei infracțiuni specifice: obstrucționarea activității de audit extern (prin refuz nejustificat de a pune la dispoziție date, distrugerea sau ascunderea de documente, restricționarea accesului auditorilor la sediile sau sistemele SRI etc.) va fi pedepsită cu închisoare (de exemplu, de la 6 luni la 3 ani), similar prevederilor din Legea Curții de Conturi privind obstrucționarea controlului financiar. Aceste sancțiuni au rolul de a preveni orice tentativă de a zădărnici controlul legal și de a sublinia importanța supremației legii și a Parlamentului în raport cu serviciile de informații.

Caracterul constructiv și constituțional: Proiectul de lege a fost conceput într-o manieră instituțională și constructivă, vizând întărirea mecanismelor de control democratic fără a politiza ori perturba activitatea operativă a SRI. Auditul extern propus nu este un instrument de sancționare arbitrară, ci un instrument de bună guvernare care oferă atât Parlamentului, cât și conducerii SRI, o evaluare independentă valoroasă, cu scopul de a îmbunătăți performanța instituției. Măsura se înscrie pe deplin în practicile democratice internaționale, unde controlul civil asupra sectorului de informații este esențial pentru prevenirea abuzurilor și creșterea încrederii publice. Prin referirile la Constituție, la legea de organizare a SRI, la legea Curții de Conturi și la cooperarea NATO, proiectul se integrează armonios în cadrul juridic existent, fără a-l contrazice, ci dezvoltându-l. Este reafirmat principiul că serviciile de informații trebuie să funcționeze sub controlul autorităților civile, în serviciul cetățeanului și al statului de drept.

În concluzie, adoptarea acestei legi organice va crea un mecanism permanent și robust de audit extern al SRI, care să asigure două lucruri fundamentale: (1) că SRI își menține și își îmbunătățește constant capacitatea de apărare cibernetică, la standarde aliate, protejând astfel România de amenințările moderne; și (2) că SRI gestionează responsabil și legal resursele financiare publice care îi sunt încredințate, sporind eficiența cheltuirii banului

public și responsabilitatea față de contribuabili. Pe termen lung, legea va contribui la consolidarea încrederii societății în instituțiile de securitate națională și la garantarea faptului că acestea operează în mod transparent, legal și profesionist, sub controlul democratic al Parlamentului. Parlamentul României este chemat să sprijine acest demers legislativ de importanță strategică, prin care se reafirmă valorile democratice și angajamentele euro-atlantice ale țării noastre.

Inițiatori:

Macovei Ilie Simona-Elena, deputat S.O.S România

Circumscripția electorală nr. 24 - Iași

Vasile Nagy, deputat S.O.S România

Circumscripția electorală Circumscripția electorală nr. 2 / Brad

Grupul Parlamentar S.O.S Romania

Telefon: 021.414.1802, e-mail: grupsosromania@cdep.ro